

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Sect. VII. De causis, cur tali tempore sit natus Christus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

7. 11. v. 1. avertis faciem tuam a nobis? Exurge, quare obdormis Domine, A exurge, & ne repellas in finem. Quare faciem tuam avertis, ob-

Verò simillimum est, quod Hieronymus Natalis docet, Angelum statim simul atque natus est Christus, in limbum ad Patres ab infante Deo fuisse missum, qui eis latissimum hoc evangelium ferret: iam primum esse natum? ipsis & orbi toti liberatorem: gauderent proinde ac sperarent illum ad eos descensurum, ut suos illos educeret è carcere ad caelum & immortalem gloriam, quam ipsis esset acq̃siturus acerbo crucis supplicio, & dira morte. Ita, quod I-

§. VI.

De tempore, quo natus est Christus.

Proveat mundi ætate, jam imò senescente mundo, natus est Christus. Nam anno ab orbis primordiis quinquies millesimo centesimo nonagesimo nono, uti calculum ponit Cæsar Baronius, vel ad Francisci Suarezii subductione, anno à mundi creatione, quater millesimo, sextâ, si primam sententiam tueamur, & ultimâ, quod non improbabile, mundi ætate. Post diluvium anno bis millesimo nongentesimo quinquagesimo septimo, post Israël's ex Aegypto migratione millesimo quingentesimo decimo; ab urbe Româ conditâ septingentesimo quinquagesimo secundo, Christus Iesus, verus Dei Filius, ex intactâ Virgine homo natus est in Bethlehem. Sic sextâ chiliade annorum, seu ævo sexto ad captivum hominem redimendum Deus in terram venit, qui die sextâ hominem creavit. Quod si spectetur status innocentie, argentea fuit ætas illa, sed heu nimium brevis! successit ferrea diluvii, dein ænea legis, tandem aurea gratie.

Natus est autem Christus mense Decembri, asperiore anni tempore; quia statim, ut natus, ea quæ carni molestiora, voluit amplecti. Et natus, cum sol ad infimum cæli punctum descendere, dieq; solet crescere; quod à sanctis Patribus studiosè observatum. A Christo certè orbis restitutor omnia nobis bona profluerunt: ille nobis diem æternitatis beatissimæ reparavit. Quod Augustinus sedulè expendens. In hac die, inquit, quâ Salvator nascitur, splendor lucis augetur, tenebrarum caligo minuitur; in hac die lux cælestis credentibus redditur, & æternâ nocte diabolica signenta damnantur. De Domino Ioannes dixit: illum oportet crescere, me autem minui. Ut humiliaretur homo, eo die natus est Ioannes, quo incipiunt dies decretere: ut exaltaretur Deus, eo die natus est Christus, quo incipiunt crescere dies.

Porrò dies ille mensis Decembris fuit vigesimus quintus, qui eo anno in diem Veneris, ut vult Baronius, aut (uti Suarezius & Barradius aliq; complures tradunt) in Dominicam diem incidit. Ruperti Tuitiensis testimonium est: Dominicâ natus est Christus, consonante mirabilem suorum ordine, ut quo die dixit, fiat lux, & facta est lux, ejusdem diei nocte oriretur in tenebris lumen rectis cordis, & visiteret nos oriens ex alto, illuminare eis qui in tenebris & in umbrâ mortis sedent. Porriò sic die Veneris Christus conceptus creditur, ita & mortuus, eo nimirum die quo Adam creatus.

Hora nascens Christi Domini fuit post illius noctis medium, initium diei naturalis. Quod si ante noctis medium fuisset natus, dicendus esset potius 24. quàm 25. die in lucem editus.

Tom. II.

En quanta mysteria noctu peracta. Noctu Dominus Iesus hunc mundum ingressus; noctu suis cenâ supremâ valedixit, suumque Corpus ac Sanguinem nobis donavit; noctu ad vitam rediit. Hinc sacram hanc noctem decreto Telephori Pontificis Summi, Ecclesia sacrificiis frequentat, illud Psalter religiosè attendens: Ex urex ante Luciferum (ante auroram) genuit. O mihi, natalem hanc noctem omni die illustriorem! Vidit nox ista, quæ nullus unquam vidit dies. Hac nocte sol meus non ex undis, sed è stipulis surgit. Hac nocte cerno puerum, sed Deum, cerno matrem, sed Virginetem.

Tam soli nunquam luna propinqua fuit.

Cæcus sum, nisi hac nocte auctorem Dei mei video.

Chrysothomus, quod de Christo beatus Marcus memorat, Ciro quartam vigiliam noctis venit ad ambulans supra mare, &c. in hunc modum interpretatur. Prima vigilia usque ad diluvium, altera usque ad Moysen, tertia usque ad Ioannem, quartâ demum venit Dominus. Sed uti Christus natus mediâ nocte diem dedit, ita Christus mortuus mediâ die noctem induxit. Agnosce, Christiane, verum solem mediis errorum tenebris & nocte atrâ exortum, ut prius sæculorum noctem profundissimam è tot populorum cordibus relegaret. Descende in te ipsum, animo expelle tenebras, solem admitte.

§. VII.

De causis cur tali tempore sit natus Christus.

Prima dilationis tantâ causâ fuit, ipsius Christi, tantique mysterii dignitas. Quod Augustinus probè perspicens, Quanto major, inquit, iudex veniebat, tantò præconum series longior præcedere debebat. 2. causa: Ne fidei & charitatis ardor temporis diuturnitate intepesceret. Si enim Christus principio mundi advenisset, jam multum obscuritatis à tot annorum serie hoc beneficium traxisset. 3. causa: Prius disponendi erant homines, cum per legem naturalem, tum per generalem de Redemptore promissionem, tum etiam per legem scriptam, & expressiora de hoc vaticinia. Sic enim dilato beneficio, & crescente remedii necessitate, erga Servatorem crevit desiderium. 4. Decuit hanc rerum universitatem paullatim perfici, quemadmodum homo mole corporis gradatim crevit ab infantia ad pueritiam, ad adolescentiam, ab hac ad virilem maturitatem, inde ad senectutem. 5. Illo ævo venit Christus, quo ipsius adventu mundus maximè egebat. Iam enim non tantum lex naturæ, sed & scripta pæne aboleverat. Exponit hoc Christus parabolâ de patrefamilias, qui alios atque alios servos, denique ipsum Filium in vineam misit.

Sed harum causarum nulla fuerit, solum tamen Dei arbitrium, & ab æterno decretum hoc tempore mittendi filii, causarum causa fuit, nec inde ultra fas est scrutari. Ita fieri, Deo complacitum est, ita factum est, ita optimè factum est. Hanc temporis opportunitatem considerans Bernardus, Magno consilio factum est, inquit, ut post hominis calum non illico mitteretur Dei Filius. Reliquit enim Deus hominem in libertate suâ, in lege naturali, ut sic vires naturæ suæ cognosceret: ubi cum desiceret, legem accepit, quâ datâ invaluit morbus, non legis vitio sed naturæ; & ita cognitâ suâ infirmitate clamaret ad medicum, & diceret: Exurge Domine, adjuva nos.

Neque hæc beatissima Domini Iesu Nativitas in mundi finem erat differenda. Tunc enim mores corrupti, fides mortua, spes desperata, charitas pæne omnis erit extincta. Et quibus profuisset hoc tam grande mysterium? quos Sacramenta in remedium instituta juvissent, si hæc omnia mox finem habuissent?

Mysteria noctu peracta.

Psalm. 109. vers. 3.

Cap. 6. vers. 48.

Causæ dilationis natiuitatis Christi. 1. Ipsius Christi dignitas.

2. Ne fidei & charitatis ardor temporis diuturnitate intepesceret. 3. Prius disponendi erant homines.

4. Decuit hanc rerum universitatem perfici.

5. Illo venit ævo, quo adventu mundus maximè egebat.

Dei ab æterno decretum hoc tempore mittendi filii causarum causa fuit. Bern. in Mediam.

† Cur Christi non dicitur aut salomonis evo-
luti volu-
vit, cum re-
gnum iuda-
etiamnum
floreret, va-
tionem red-
dit Blasius
Viegas in
Apo. c. 12.
comment. 3.
scilicet. 22. n. 8.
mibi p. 630.
* Marc. c. 7.
vers. 37.

sent ergo sapientissime Christus post legem natu-
rae, post legem litterae, legem tulit gratiae, eamque
ultimam, post quam alia non speranda. Lex autem
ista gratiae senescentem iam mundum quasi denud
iuehescere iussit & revirescere in novos fructus.
Addi potest, quod hic Christi adventus fuerit quasi
medius inter principium mundi & finem, ut ita utri-
que laboranti partem facilius subveniretur. † Sapien-
tissimus Deus bene omnia fecit. *

CAPVT III.

De loco, quo natus est Christus.

DIxiMVS de tempore Nascantis Christi, ordo
nunc poscit, ut de loco Seruatoris nati dica-
mus. Ita perigimus, & ordinem naturae, ducem se-
quimur.

§. I.

De itinere Beatissima Virginis Mariae & Ioseph in
Bethlehem instituto.

ITER hoc B. Lucas commemorans, Ascendit autem
& Ioseph, inquit, a Galilea de civitate Nazareth, in Iu-
dam in civitatem David, quae vocatur Bethlehem, eod quod esset
de domo & familia David. Non solum Ioseph, sed & Ma-
ria Domini Iesu mater e regia Davidis familia fuit.
Ita conjuges ambo sanguine divites, re tenuissimi.

Ioseph &
Maria e re-
gia Davidis
stirpe fue-
runt.

Hoc autem iter e Bethlehem in Nazareth mini-
mum quatuor dierum erat, quod facile constat &
exploratum habetur ex descriptione geographica
Terrae sanctae, nam illud Bethlehem oppidum a Na-
zareth ultra triginta leucas distabat.

Leuca plerum-
que miliarie
vnius horae.

Maria Virgo perpetua, etsi uterum ferens, jam-
que partui vicina, hoc tamen iter non animo aut alio
iumento vehens, ut vulgus putat, sed pedibus con-
ficiebat, quod Maldonatus censet probabile. Nam
quam nullum partus locum reperire, quae agnum suae
lustrationi emergere non potuit, vectaria, quod credi-
bile, aut sarcinaria iumenta non habuit. Deinde,
Bernardo aliisque testibus, uti sine dolore peperit,
ita sine molestia uterum gestavit. Fulgentius, Nulla,
inquit, fieri gravido potuit concipiente, nulla tristitia partu-
rienti: cum esset gravida, salubri levitate plaudebat; lumen
enim, quod intra se habebat, pondus habere non poterat.

B. Maria
sine mole-
stia uterum
gestavit.
Fulgentius
Sermonem de
Laudibus
Deiparae.

Verosimile etiam est, Mariam neque locum, ne-
que diem divini partus ignorasse; quare tanto li-
bentius atque alacrius in viam se dedisse, quanto
suum partum cereret propinquorem.

Hoc iter fa-
cundia pro-
fus erudi-
tione de-
scribit Pe-
trus Morales
l. 5. in c. 1.
Matthaei
tract. 1. milti
pag. 838.
Luc. c. 2. v. 6

Non minus probabile videtur, Mariam Virginem
beatissimam non eodem profus die, aut eadem no-
cte, qua in eam civitatem pervenerit, partum edi-
disse, ut vulgaris est opinio, sed per aliquot dies Beth-
lehemi egisse, & stabulum, priusquam pareret, sub-
missione summa & patientia habitasse: quandoque
dem beatus Lucas his verbis utitur: Cum essent ibi,
impleti sunt dies ut pareret.

§. II.

De Virtutibus Mariae & Ioseph in hoc ite-
re spectandis

PRIMA quae oculos ad se flectunt, Obedientia &
Patientia virtutes illustrissima sunt. Nam ecce
Regina siderum, fortunarum inops, in tanta rerum
difficultate, tempore profus incommodo, non sine
vicini partus periculo tam prompte parei idololatricae
Imperatoris edicto, quod absque dubio nec puer-
peras, neque puerperio tam vicinas ad faciendum
iter obstringebat. Virgo tamen nihilominus integer-
rimè simul & promptissime ultrò obtemperat. Verè
servavit illud Apostoli: Subjecti igitur estote omni huma-

1. Pet. c. 2.
v. 13. & 14.

A na creatura propter Deum, sive Regi quasi praevalenti, sive du-
cibus tanquam ab eo missis.

Exactissima haec Obedientia non inferior fuit ad-
miranda Patientia. Cum pauperes iter intendunt,
paene omnia desunt, vestes, viaticum, iumenta, cur-
sus, hospitia. Peregrini male nunnati, largissimam
habent materiam exercendae patientiae. Pauperum
itinerum paene omnium incommodorum sunt compen-
dia. Vide geminos hosce, peregrinos viatores san-
ctissimos, quantam patientiae simul & obedientiae se-
getem melluerint hac via. Facultates eorum nulla,
paupertas arcta, inclementior aura, difficilis via, iter
longum, tempus asperum, omnia incommodis plena.
Senferunt utique se seridè esse pauperes & peregrini-
os, quibus negatum etiam est hospitium.

Hic cogitatio intendenda in actiones, quas pau-
peres hi peregrini hac via susceperunt, & colloquia
quae instituerunt, modò cum Deo, modò de Deo;
jam de futura professione, jam de aliis rebus ad vi-
tam pertinentibus, de quibus familiariter & suaviter
collocuti. Ex his omnibus sacrae eruditionis aliquid,
pia mens hauriat. O nobilem obedientiae ac patientiae
mixturam! Tulliana praecipio est: Quamdiu superi-
ores sumus, tantò nos submissius geramus. Virgo parens
& Iosephus conjux, dignitate summi erant, Augusto
tamen Caesari exactissimè parebant, omni morè &
excusatione seposita. Quo quidem sanguine regium
animùmque generosum insigniter probarunt. Alii ani-
mi est, nec arduum quidem & difficultate plenum,
obsequium detrectare. Ita hi conjuges stirpis regiae,
tam praesae legi quam Romano Caesari ad amulim
obtemperarunt. Magna quidem paupertas, inquit Ioan-
nes Pontifex, sed integritas majus bonum est, sed obedientiam
maximum, si suffodiatur illa. Nam prima rebus, secunda car-
ni, tertia verò menti dominatur & animo. Idcirco Christus
Dominus prima & praecipua exempla suae vitae con-
stituit in virtute obedientiae. Ex quo, ait Franciscus
Suarezius, aliqui probabiliter opinantur, quod sicut
Christus Dominus habuit moriendi praecipium, ita
etiam ad id stabilandum emisit votum, non neces-
sitate, ut stabiliret animum, sed ut se ipsum obedi-
entiae perfectissima statueret exemplum. Atqui obedi-
ens nemo erit sine patientia, nemo patiens sine ob-
edientia. Intuere Christum; Christi parentes aspi-
ce, & hanc virtutum discite mixturam.

Nil integri est, ubi nulla obedientia est;
Summum Deo sacrificium, obedientia.

§. III.

De loco primo in quo natus est Christus, seu, de civitate Bethlehè.

PRIMUS locus qui contemplandus hic occurrit, est
Bethlehem parva civitas, quam Isai Davidis pa-
ter habitavit, in qua David natus, educatus, & in re-
gem unctus. Ab illo itaque qui eam familiam primus
diademate ac sceptro nobilitavit, Bethlehem civitas
David nominata, quam Davidis ex Salomone ne-
pos Roboam, novis domibus & muris instauravit. In
hac autem Augustae descriptione in eam quisque, ci-
vitatem sese contulit, non quae tribus suae metropo-
lis, nec in eam in qua natus, aut in qua possessiones
habuit, sed in eam, quae caput suae familiae fuit. Quia
ergo Dominus e stirpe David nasci voluit, in patria
etiam David sua cunabula quaesivit, ut locus ipse na-
talem originem demonstraret. Parva autem & hu-
miliem civitatem elegit, qui manufacturam & hu-
militatem venerat dociturus. Ita, ut S. Leo loquitur,
Qui servi susceperat formam Bethlehem praesaelegit Nativitatem,
Hierusalem passionem. Nimium Nativitatis suae gloriam
celavit in parva, Mortis suae ignominiam divulgavit
in magna civitate.

est hanc viam, Nicolaus Christoph. Radzivil. ep. 2. sui Hodeporis, mlti p. 11.